

"Aki szomjazik, jöjjön hozzám és igyék!"

Azok számára, akik hétről hétre összegyűlünk ezen a helyen, legyünk olyanok, akik hitben nevelkedtek, vagy olyanok, akik felnőttkorban jutottunk hitre, az egyik legmeglepőbb élmény újra és újra, hogy a bibliai történetek mennyire mai történetek. Vajon mi ennek az oka? Egyrészt az, hogy a Biblia realista mű - nem időtlen, örök érvényű mítoszok gyűjteménye, hanem történelmi események dokumentuma. Abban a világban történt mindez, amiben mi is élünk, annak a világtörténelemnek a részeként, ami ma is tart. A másik ok, hogy bár a bibliai történetek legalább 2000 évvel ezelőttiek, valamint egészen más kultúrákban és a világ más részein estek meg, minden emberben vannak alapvetően közös vonások, sőt, lényegileg az ember minden korban és minden helyen ugyanaz.

Ezek a leírások azonban nemcsak annyiban maiak, hogy a mai kor helyzetével és emberével kapcsolatban adnak meglátásokat. Ennél többről van szó, újra és újra ismétlődő, csodálattal teli meglepetésünket más okozza: a történet rólunk szól, a történet bennünket szólít meg, a történet a számunkra elevenedik meg. Abban mai, hogy magunkat találjuk megszólítva Isten által itt és most. Így áll előttünk Jézus és a samáriai asszony találkozása a mai napon.

I. Kik állnak egymással szemben?

Először is Jézus, aki egy közülünk. Valóságos ember, mint mi mindannyian. Azt tudjuk róla, hogy Júdeából Galileába tart, és közben egy Samária nevű tartományon megy keresztül. Tanítványaival együtt egy helyhez, amit Jákob kútjának hívnak, Sikár városához közel. Jézusról azt olvassuk, hogy elfáradt. Tanítványai elmentek, bementek a városba, hogy élelmet szerezzenek. Jézus tehát egyedül maradt, magányos. Az is kiderül a beszélgetésből, hogy szomjas, de ugyanakkor akadályoztatva van, mert hiába van ott a víz a kútban, nincsen olyan merítő edénye, amellyel vízhez tudna jutni. A helyzethez tartozik az is, hogy Jézus egy zsidó ember Samáriában, egy olyan országban, ahol megvetik a zsidókat.

Érkezik egy asszony, aki mindennapi munkáját végzi. A közeli városból jön, hogy vizet merítsen a kútból. Ő otthon van, nem fáradt és merítő edénye is van. Ez a két ember találkozik. *A fáradt, szomjas magányos utazó az idegenben, merítő edény híján annak az asszonynak a segítségére szorul, akinek minden eszköze adott ahhoz, hogy segítsen neki.* Ez a valóság. Vagy mondjuk így, ez a valóság a felszínen, ez a látszat. És részben igaz is. Ezért mondja Jézus: *"adj innom"*.

De ha csak erről lenne szó, akkor a beszélgetés nem folytatódna úgy, ahogy az előttünk áll. A látszat tehát, hogy Jézus az asszony segítségére szorul. *Van azonban egy mélyebb valóság,* amelyről mi már tudunk, vagy legalábbis, amit János evangélista az olvasó elé adott korábban, és amit újra látnunk kell. A kimerült utazó nem más, mint Jézus, aki nem pusztán egy ember, egy közülünk, hanem aki János szerint a a testté lett IGE, az emberré lett Isten. Ő az élet, a világosság, a világ kezdetének az oka; aki azóta is kezében tartja a világot. Az asszony pedig vele szemben egy képviselője az egész emberiségnek, amely emberiség éppen ettől az Istentől elszakadva szomjúhozik, tapasztalatában átéli a káoszt, és a sötétséget, az élet és világosság ellentétét.

Ki szorul hát kinek a segítségére? Egyik oldalon Jézus szorul az asszony segítségére. Egy mélyebb valóság szintjén azonban az asszony szorul Jézus segítségére. És ezért szólítja meg őt Jézus: *"Asszony! Adj innom!"* Az asszony pedig megdöbben: *"hogyan, te zsidó létedre inni kérsz tőlem, aki samáriai vagyok?"* Itt tudnunk kell azt, hogy évszázados elidegenedés, sőt gyűlölet volt a zsidók és samaritanusok között. Időszámításunk előtt 721-ben Asszíria lerohanta Izraelt, és az ott élő zsidó emberek jelentős részét deportálta. A maradék zsidókhöz pedig betelepítettek mindenféle más pogány népeket. Ennek következtében ezen a területen egy egy keverék nép született, a samaritanusok. A zsidó ember - akinek mindig fontos volt tisztasága, aki nem keveredhetett más népekkel nem nagyon tudott mit kezdeni e félig zsidó félig pogány népcsoporttal. Ez az

elidegenedés egyre jobban mélyült, és gyűlöletté lett. Jézus korára a zsidó ember szemében a samáriai tisztátalan fajilag, elfogadhatatlan vallásilag. Jézus és az asszony között ott feszül ez a faji és vallási ellentét, ezek a korabeli előítéletek, amelyek meghatározták a zsidók és samaritánusok kapcsolatát. Ezt még jobban megterheli egy korabeli társadalmi törvény, amely szerint egy férfi nyilvános helyen nem áll szóba egy asszonnyal. Mindezek fényében egyszerűen elképzelhetetlen, hogy egy zsidó ember egy samáriai asszonytól inni kérjen.

Jézus tehát ezt a hatalmas távolságot lépi át minden előítélet nélkül, amikor Így szól: "*adj innom*". Az asszony pedig joggal lepődik meg. Jézus szeretete és együttérzése sokkal erősebb, mint korának faji, társadalmi, vallásos előítéletei. Ugyanakkor ez nem jelenti azt, hogy az asszony felismerné, hogy kivel áll szemben.

Éppen ezért a beszélgetés két szinten folytatódik. Jézus az isteni valóságot látja, az asszonynak életre van szüksége. Az asszony a másik valóságot látja, - hiszen látszat szerint ítélt - ez az ember az ő segítségére szorul. "*Adj innom!*" - "*Hogyan, te zsidó létedre inni kérsz tőlem?*" Jézus újra, az isteni valóság szintjén: "*ha ismernéd az Isten ajándékát, és hogy ki az, aki inni kér tőled, akkor te kértél volna tőle, s ő adott volna neked élő vizet*". Az asszony a saját értelme szerint: "*Uram, merítő edényed sincs, a kút is mély, honnan adnál te élő vizet?*" Lássuk meg, ez nem az ártatlan csodálkozás hangja. Az, hogy Jézus átlépte a hatalmas távolságot, már önmagában nagyon furává teszi őt az asszony szemében. Utána Jézus azt mondja, hogy ő tud inni adni az asszonynak, pedig nincs nála merítő edény. Ráadásul arról beszél, hogy élő vizet fog adni. Az "élő víz" kifejezés pedig forrásvizet jelent. Jákob kútja azonban egy ciszterna, amit Jákob ásott ki, amelynek az alján gyűlik össze a víz. "*Nagyobb vagy te atyánknál, Jákobnál?*" - mondja az asszony. - "Nincs edényed, Jákob is itt itatta meg a családját, a jószágait, azóta is ide járunk vízért. Te pedig azt gondold, hogy forrást fogsz itt találni? S ebből a forrásból olyan víz fog fakadni, amelyből ha iszom, soha többé meg nem szomjazom?" - Az asszony húzza Jézust. Ez a cinizmus, az irónia hangja. Jézus egészen félkegyelműnek tűnik ebben a helyzetben. Miről beszél ez az ember? Hogyan tudna valami olyat csinálni, nagyobbat tenni, mint a nagy pátriárka, Jákob? Az asszony bolondságnak tartja mindazt, amiről Jézus beszél, mert az ő szintjén, abban a valóságban, ahol ő jár, egyelőre teljesen értelmetlen mindez. Jézus azonban kitartó, türelmes, és folytatja az asszonynak önmaga kijelentését. De még mielőtt azt néznénk, hogyan folytatódik találkozásuk, álljunk meg egy pillanatra.

Mit mond el a samáriai asszony magatartása a mai emberről, vagy minden kor emberéről? *Az asszony olyan mértékben foglya a látszatnak, a felszínes megközelítésnek, a dolgok saját látása szerinti magyarázásának, hogy egészen képtelen felismerni és megérteni azt, amiről Jézus beszél.* Ezért neveti ki. Ezért húzza, ezért találja bolondságnak, amit mond. Mit tudna ez adni? A látszat és a felszín megakadályozza azt, hogy Jézus Krisztus valóságát felismerjük és azt elfogadjuk. Hiszen valóban *nem úgy tűnik* Jézus ebben a helyzetben, mint aki kész, vagy képes bármit adni ennek az asszonynak. Nem úgy tűnik, mint aki a testté lett Isten, aki valamit végleg megváltoztathat ebben a helyzetben. Hanem úgy tűnik, mint aki félkegyelmű, mint aki nem tudja, hogy miről beszél.

Ez a probléma mindig jelen van, amikor Isten megismerteti magát valakivel. Ha "egészen másként" jönne, a maga Isteni valóságában és dicsőségében keresne és szólítana minket - hogyan foghatnánk őt fel? Ha emberi értelemmel, emberi lehetőségekkel felfogható és leírható, megfogható lenne, akkor az már nem lenne Isten. *Ezért tehát úgy jelenti ki magát, hogy alkalmazkodik hozzánk.* De akkor az ember azt mondja: "hát hol van itt az Isten? Mindig ez a küzdelme, a titka annak, ahogy Jézus kijelenti magát nekünk. Mindig is ez volt a probléma, és ez volt a fő kérdés.

Húsz-harminc évvel később Pál apostol, aki arra tette az életét, hogy Jézust mutassa be más embereknek, ugyanezzel találja magát szemben. A korintusi gyülekezetnek írja, ne csodálkozzanak azon, hogy az evangélium befogadhatatlan és érthetetlen a kívülállók számára. Arról beszél, hogy Jézus, az evangélium, a görög embernek bolondság. Ahogy bolondság volt a samáriai asszonynak, hogy ez az ember élő vizet, forrásvizet adhat neki. A görög ember számára bolondság - hiszen hogyan lehetne egy zsidó ácsmester kivégzett, megfeszített fia a világ megváltója? Egészen felfogadhatatlan, bolondság és botrány. Ugyanez történik ma is. Ha mi azt valljuk, hogy Isten megszólal és megszólít a Biblián keresztül, akkor a mai ember ugyanezt válaszolja: : ez bolondság.

Hogyan lehetne egy öreg, piszkos poros, ellentmondásokkal teli könyv a Istennek az eszköze vagy az útja mihozzánk? Ha azt mondjuk, hogy itt és most az élő Isten szól hozzád és hív téged magához, mire gondolsz? "Hogyan lehetne, hogy egy vasárnap délelőtt egy közösségi házban a mindenható Isten közeledne hozzám egy istentiszteleten, valamint egy beszélő emberen keresztül, aki ugyanolyan ember, mint én?" Bolondság, érthetetlen, felfoghatatlan. Ez az egész nem úgy néz ki, mintha itt az élő Isten munkálkodna.

De Jézus sem úgy nézett ki Jákob kútjánál, mint Isten Fia, aki minden emberi kérdésre végleges és valóságos választ ad. Sőt, úgy nézett ki, mint egy magányos, elgyötört, fáradt utazó az idegenben. És mégis ő volt az, mert valamilyen ok miatt úgy tetszett Istennek, hogy emberként jöjjön el, hogy egy ilyen könyvön keresztül jelentse ki magát, hogy emberi beszéden keresztül jelentse szólítson meg, emberi eszközön keresztül jöjjön hozzánk. Éppen ezért közöttünk is bárki lehet értetlen, lehet cinikus, lehet gúnyolódó, vagy egyszerűen lehet csak közömbös, őszintén kételkedő, vagy fásult. De mégis ezt halljátok meg: Jézus itt és most arra mutat, hogy te szorulsz az ő segítségére. Te szorulsz őrá, és nem ő, vagy az egyház, vagy bárki más terád.

II. Mit tanít Jézus az emberről?

Nézzük tovább a beszélgetés alakulását. A kérdés, amit az asszony feltesz, "*Talán Te nagyobb vagy atyánknál, Jákobnál, aki itt volt?*", ezt a választ vonja maga után: "*aki ebből a vízből iszik, az megszomjazik, de aki abból a vízből iszik, amelyet én adok neki, soha többé meg nem szomjazik, mert örök életre buzgó víz forrásává lesz benne*". Ez Jézus az emberről, rólunk szóló tanítása. Azt mondja, hogy ha valaki iszik, megelégszik és újra szomjas lesz. Aki Jákob kútjából iszik, holnap újra ide fog jönni, hiszen holnap újra vízre lesz szüksége. Az a szomjúság, amiről ő beszél, másfajta szomjúság. *Valami olyan szomjúság, amely valamilyen módon a legtöbb embernek tapasztalata. Van aki úgy hívja, hogy kiüresedettség, vagy kiégettség. Mély vágy az élet jelentése, értelme, egysége, vagy harmóniája után. A teljesség, a megelégedés vágya.* Megfoghatatlan és definiálhatatlan ez, hiszen amíg minden emberben jelen van, minden ember máshogy fogalmazná meg. Van, aki azt mondja, én boldogságra vágyom, békére, nyugalomra, örömrre. Valamire, ami velünk marad, hiszen a legtöbb dolog ideig és rész szerint való az életünkben. A szerelem csodálatos érzés, és nagyon jó dolog, de elmúlik. Jól esik megenni egy tál ételt, de már ott van a félelem, holnap talán már nem lesz az az étel. S az ember számára a legtöbb dolog, ami fontos, van is, meg nincs is. Lehet, hogy ma van, de ott a félelem, hogy holnap már nem lesz. Ady Endre sorai kifejezik az ideiglenesség és töredékesség érzését:

Minden láng csak részekben lobban,

Minden szerelem darabokban,

Minden egész eltörött".

Minden egész eltörött

Jézus azonban nem elégszik meg azzal, hogy ezt a sóvárgást, szomjúságot mint egyetemes emberi tapasztalatot felidézi, hanem magyarázza és tényként állítja mindenki elé. Arra utal, hogy függetlenül attól, hogy érzed-e a hiányt, az jelen van az életedben. Azt is mondja, hogy ez nem más, mint vágyakozás Isten után. Ez az űr: az Isten-hiány. Felolvasok két rövid részt olyan emberek imádságaiból, akik ezt érezték és elmondták Istennek a Zsoltárok könyvében. Az egyik így fogalmazott: "*Ahogyan a szarvas kívánczik a folyó vízhez, úgy kívánczik lelkem Hozzád, Istenem. Isten után szomjazik a lelkem, az élő Isten után, mikor mehetek el, hogy megjelenjek Isten előtt*". (Zsolt.42.) Ez a megfogalmazása, annak a vágyódásnak, ami az emberben van. Egy romantikus képpé lett ez mára sokakban: a szarvas a hús patakok között sétál az erdőben, ligetekben. De nem erről szól. Itt arról az állatról hallunk, amelyik elepedt a szomjúságtól, amelyik szomjazik és a szomjúságában a pusztá léte fenyegettetett. Ez a zsoltár, egy olyan ember zsoltára, imádsága, vallomása, akit leginkább depressziósnak lehetne nevezni. Egy másik helyen így fogalmaz: "*Óh Isten, Te vagy Istenem, Hozzád vágyakozom, Utánad vágyakozik lelkem, Utánad sóvárog testem, mint kiszikkadt, kopár, víztelen föld*". (Zsolt. 63.) Ennek a vágyódásnak magyarázata az ember teremtményvoltában és Istentől való elszakadásában található. Isten az embert vele való kapcsolatra teremtette. A kapcsolat megszakadásával azonban ott maradt annak a

hiánya, az úr. Isten alakú úr van minden ember bensőjében, amit kétségbeesetten próbál mindenféle pótszerrel betölteni - sikertelenül.

Ha Jézus ezt a hiányt, képes nyelvet használva, szomjúságnak nevezi, akkor érthető, hogy mire gondol, amikor így szól, *"Aki abból a vízből iszik, amit én adok neki, soha többé meg nem szomjazik, mert örök életre buzgó víz forrása lesz benne"*. Ez a víz tehát nem más, mint Isten élete, Isten Lelke, Isten maga. Olyan, mint egy forrás. A forrás képe arra utal, hogy ez a kapcsolat nem apad ki, élő, dinamikus valóság az ember életében. Örök életre buzog fel, azaz a halál sem vesz hatalmat rajta. Ezt kínálja Jézus a samáriai asszonynak.

Az asszony azonban még mindig nem érti, miről van szó, de válaszol Jézusnak. Ha tényleg van ilyen víz, akkor: *"Uram add azt a vizet, hogy ne szomjazzam meg és ne kelljen ide járnom meríteni"*. Azt gondolja, akármiről is legyen szó, ez jó, hiszen egy fizikai szüksége, vagy problémája megoldódik. A mai ember gyakran ugyanígy gondolkodik Istenről. Az a feladata, hogy megoldja a különböző problémáimat és szükségemet. Beteg valaki? - gyógyítsa meg! Nincs lakásom?- adjon lakást! Sokan azt gondolják, hogy ha Isten megoldaná a napi szükségüket, problémáikat, akkor megszűnne az üresség, a szomjúság is. Ez azonban nem igaz.

Az asszony ezzel fordul Jézushoz, aki nem utasítja el. Jézus tehát folytatja vele a beszélgetést. És ez lesz a beszélgetésnek a legkeményebb része.

III. Mi a megelégedés ára?

Jézus tudja, nem elég ha az asszony felismeri, hogy segítségre szorul, nem elég, ha tudja, ő, Jézus az élő víz forrása. Az asszonynak szembe kell néznie önmagával, és meg kell ismernie önmagát. Ezért mondja Jézus: *"Menj el, hívd a férjedet, és jöjj vissza"*. És ez telitalálat. *"Nincs férjem"* - itt még megpróbál az asszony elrejtőzni. De Jézus folytatja: *"Jól mondtad, hogy férjed nincs, mert öt férjed volt, és akivel most élsz, nem férjed. Ebben igazat mondtál"*. Ezek a szavak lesújthatták az asszonyt. Életének nagy titka, fájdalma, kudarca jön a napvilágra. Az ami nem sikerült, amiben kudarcot vallott. Miért szükséges Jézusnak erről beszélnie? Miért kell a nagy titoknak és szégyennek a napvilágra jönnie? Miért kell bolygatni a fájó pontokat? Miért van ez mindig benne abban, ahogy Isten találkozik velünk? Miért nem lehetne ezt a részét, csak ezt a részét, kihagyni a dolgoknak?

Ez a lelepleződés Jézus lényéből következik. Ha ő a világosság, akkor előtte semmi sem maradhat sötétségben. A dolgok világosságra jönnek. Ez elkerülhetetlen. Jézus azonban soha nem használja ellenünk a kudarcokat és az elrontott dolgokat, hanem segít megoldani és helyreállítani azokat.

Ezen a ponton válik világossá a másik oka annak, hogy Jézus szembesíti az asszonyt. Az elrontott dolgok felismerése előtt nem tudjuk, hogy mi az, amit helyre kell tenni. Így is fogalmazhatom: amíg nem ismerjük fel, hogy mi az, ami alapvetően elromlott és nem ismerjük fel, hogy azt mi nem tudjuk rendbehozni, addig nem látjuk, hogy szükségünk van, Jézusra. Jézus értünk való váltságáhalála felesleges tűnik addig, amíg nem látjuk, hogy személyesen megváltásra szorulunk.

És végül, ha mindez nem jön napvilágra, akkor tovább mérgez belülről. Ha életünkben marad a bűn, akkor lehetetlenné teszi azt, hogy az élő víz forrása felbugyogjon bennünk. Vizsgáljuk meg, hogyan működik ez! Amit elrontottunk, a kudarcunk, vagy a bűnünk nem más, mint amivel megpróbáljuk betölteni a szívünkben lévő űrt. Az igazi bűn az Isten-pótlék. Amiben az élet értelmét, célját, önmagad valós identitását keresed. Azt a hiányt, amiről szó volt. Miközben a legkülönbözőbb módon próbáljuk az űrt betölteni, egyre szomjasabbak leszünk, és még nagyobb lesz a hiányunk. Ezt példázza ennek a szerencsétlen asszonynak az élete. Bár most csak találgathatunk, el lehet képzelni, mit keres egy asszony, akinek már öt férje volt, és egy hatodik férfival él együtt. Hacsak nem mind az öt meghalt, a széttört kapcsolatai arra mutatnak, hogy elfogadást, szeretetet, bensőségeséget keresett, mint minden ember - de nem járt sikerrel. Mindegyik kapcsolat újabb fájdalmakkal és szívének még keményebbé válásával végződhetett. Az az élet, amit él, igazából nem tölti be a szükségét, sőt egyre éhesebb lesz, egyre szomjasabb lesz.

Az asszony végül felismeri Jézusban Isten felkentjét, és leborulva imádja őt.

Jézus Krisztus ma rámutat a te szomjúságra, ürességedre is. Lehet, hogy a te életedben is a kapcsolatokban jelentkezett legfájóbban a szomjúság és a csalódás. Sokan tudnak azonosulni a samáriai asszonnyal. Válások, hűtlenségek, szexuális perverziók kísérik az üres ember útját. Azt gondolja, hogy a másik személyben, a tiltott kapcsolatban, az extrém dolgokban végre megelégedést talál. Közben egyre szomjasabb, egyre üresebb, egyre magányosabb. Jézus Krisztus egy ilyen asszonyt szólít meg szeretetével...

A történet, amit olvastunk, nemcsak a szexuális jellegű pótszerre vonatkozatható. A legkülönbözőbb módokon keressük az űr betöltését. Ez lehet valaki számára önimádata, hogy mindig ő van a középpontban. Lehet a karrier, a hatalom és a befolyás, az ettől való megmámorosodás. És hiába szereti mindenki őt, hiába népszerű az ilyen ember, mégis szomjazik valami másra. Lehet ez valaki számára a munka. Azt az embert, aki éjjel és nappal dolgozik és hajt és hajt, a teljesítmény, ami talán megelégténe. De sosincs elég belőle. Lehet ez valami más menekülési eszköz - drogok, alkohol -, bármi, hogy ettől a szomjúságérzéstől szabadok legyünk. Lehet intellektuális habzsolás. Mindig többet és többet, a legújabbat, a legklasszabbat. És ugyanúgy üres marad az ember.

Jézus tehát azért leplezi le a kudarcot, az elrontott dolgokat és a hibákat, a bűnt, hogy szembesítsen az ürességgel, és megnyisson az ő jelenléte befogadására. De Jézus most úgy jön hozzánk, hogy ezt mondja: *"aki szomjúhozik, az jöjjön hozzám és igyék"*. Azért halt meg a kereszten és támadt fel a harmadik napon, hogy az élő víz, Isten Szentlelke eljöhessen az életedbe. Ne válasszanak el bűneid Istentől, mert Jézus engesztelő áldozatában elégtételt nyertek. Nyisd meg magad előtte és engeddd hogy ő megelégtítsen. Ez csak kezdet, és ebből következik a vele való élet, amely nem könnyű, amely nem jár áldozatok nélkül, amelyben nem igaz, hogy nincs gyötrelem, keménység, vagy nehézség, de amelyben mégis valóságos, hogy az örök életre buzó víz ott van az ember szívében. ÁMEN!